

Krönika

Bekräftelsen på politikens
hädangång gavs på CNN,
skriver Jan Söderqvist.

Vad kan slacka mer än ekonomin?

Såga vad man vill om Bill Clinton, men han håller en god del av världens kommentatorer och krönikörer med pengar till mat och hyra under en god del av året. Själv har jag från Asien utan svårigheter till fullo kunnat informera mig om varje ny tur i det sorgslustiga skådespel som går under många namn, varav Trousergate och Staingate är några av de smakfullare.

Lustigt av uppenbara skäl: Här står västvärldens obestridliga ledare i direktsänd TV och bekänner sitt vänsterprasslande med en knubbig 24-åring som härom månaden lät sig fotograferas på Malibu Beach av världens kanske ledande glamour-magasin, Vanity Fair. Sorgligt av skäl som torde vara minst lika uppen-

bara: Spektaklet kring hela denna affär bekräftar att politiken – i bemärkelsen seriös sysselsättning för seriöst syftande män och kvinnor – nu definitivt är död. Vi kan inte längre låtsas, inte heller här i Sverige, inte med Loket som partiledarutfrågare, att det på någon massmedial nivå i någon utsträckning handlar om ett genuint intresse för någon av de politiska sakfrågorna. Nu handlar det bara om underhållning.

**Vi kan inte längre
låtsas att det på
någon massmedial
nivå i någon utsträck-
ning handlar om ett
genuint intresse för
någon av de politiska
sakfrågorna. Nu
handlar det bara om
underhållning.**

CNN:s bevakning av själva vittnesmålsdagen talar sitt tydliga språk. I timmar satt de där, alla kommentatorerna, och kommenterade vad Clinton kanske skulle säga och vidare vad alla kommentatorerna, det vill säga de själva, efteråt kanske skulle säga om det Clinton kanske skulle säga efter det att han kanske hade sagt det. Carville, Woodward, Myers, det var en enda stor picknick. Alla hade kul. Och så fick de väl en liten slant också, får man förmoda.

Det började ju, som bekant, med en 30 år gammal mark-spekulation i Arkansas, en affär som Clinton visserligen för-lorade pengar på men som möjligen innehöll diverse illegala eller åtminstone djupt tveklagda transaktioner. Men White-water blev snart en alldeles för komplicerad och tråkig historia. Liksom hela den gigantiska och för de amerikanska skattebeta-larna mycket smärtsamma Savings & Loans-skandalen som pressen aldrig visste vad man skulle ta sig till med. Då var det mycket roligare att skriva om enskilda politikernas sexliv. Och i det avseendet är Clinton varje redaktörs klubbiga vådröm.

Jag följde själv –92 års presidentvalkampanj på plats i Washington och minns den vantrogna förtjusning med vilken man återberättade allt det smaskiga skvallret om den demokratiske kandidaten. Jag minns åtminstone några av alla lustigkur-rarnas alla lustigheter, som när exempelvis Arsenio Hall, då firad pratshoware, kommenterade den självutpekade Clinton-älskarinnan Gennifer Flowers utvik i Penthouse: "Jisses, det var förskräckligt. Den där flickvännen slackar värre än ekonomin."

Vad först Paula Jones- och nu Monica Lewinsky-affären tycks ge vid handen är att Clinton, i likhet med den likaledes skandaliserade Hugh Grant och av allt att döma fler män världen över, gillar avsvunningar. I septembernumret av Playboy berättar portstjärnan Nina Hartley att många män inte ser en avsvunning som något intimt och att oralsexuell övningar vid sidan av inte innebär att de älskar sin partner mindre än förr: "Hillary kunde inte bry sig mindre." I samma tidning talar senator Daniel Patrick Moynihan allvarligt om Lewinsky-affärens förödande politiska skadeverkningar. Men så är han också en sån där seriös typ.

20 augusti 1998
JAN SÖDERQVIST

Henry Millers hyllning till horan

På sextioalet läste man Miller, sinnlighetens och lättsinnets överstepräst. Han är först ut i den kavalkad av de av Akademien bortglömda, som Gunder Andersson ska berätta om i höst.

Henry Millers *Stilla dagar i Clichy* är inget för de riksdagskvinnor som motionerade om kriminalisering av torskar. Här handlar det om könshandel från början till slut. Men faktiskt också om kärlek och medmänsklighet. Att sexköpandet inte behöver utesluta varken det ena eller andra.

De Nobel glömde 1.

Henry Miller
Stilla dagar i Clichy
Öv: Roland Adlerberth
W&W, 1966

Nu går alla moralister i taket, och det var Millers avsikt. Han ville, bokstavigt talat, få en bigott borgerlighet att sätta horan i halsen. För vad är det han gör, i bok efter bok (nu talar jag om romanerna, inte essäerna)? Han hör till dem som gör sitt liv till ett litterärt projekt (borde vara gångbart idag). Men det stötande var att han skri-ver om sexualiteten på gatans språk.

I dessa dagar, när varenda tidning är fylld med sexualia, när det överallt talas om att förverkliga sina hemliga lustar borde Miller vara en större auktoritet än någonsin. Ändå verkar det vara tvärtom. Att han blivit ute, passé. Varför?

Fult på ett nytt sätt

Jag gissar att det beror på att hans dionysiska sexskildringar och sexdrömmar är så utpräglat maskulina. I dag har det blivit fult att tala om sådant – fast fult på ett annat sätt än på 30-talet och under de decennier framåt när hans böcker bara kunde tryckas på parisiska undergroundförlag. Då var själva ordbruket tabu. Att skriva kuk, fitta, knulla gick inte an. Idag har den manliga drömsituationen skrivits om, kätheten som omedelbart kan tillfredställas med ett saftigt räknall, blivit moraliskt förkastligt, fördömvärd.

Idag, när kvinnorörelsens säkert välmående moralister verkar ha tillskansat sig tolkningsföreträde på sexualiteten, tycks det bara vara bögar och flator som har rätt till hemliga – och alltmer offentliga – sexdrömmar.

Stilla dagar i Clichy kan läsas som en sensualismens och sexualitetens höga visa. Den har formuleringar som stannar för evigt, som äger den råa poesins lyster: "Det var en tid då det luktade knull i själva luften vi andades", "hennes fitta arbetadé som en sugpump" och liknande – samtidigt som den ger en pregnant tidsskildring av ett slitet och fattigt mellankrigs-Paris

Sensualismens höga visa. Henry Miller, 75, och Hoki Tokuda, 29, skär upp tårten efter bröllopet den 10 september 1967.

Foto: UPI/PRESSENS BILD

med skumma barer, eländiga bostäder och allmänt snusk. De två polarna Joey, romanens jaggperson, och Carl lever med hejdlös uppsluppenhet i en social marginal-tillvaro. De pengar som ibland kommer in – Joey är författare, Carl jobbar natt på en tidning – spenderas snabbast möjligt på sprit och så kallade dåliga fruntimmer.

Livsglädjens apoteos

Slum-, bohem- och horroman-tik? Visst. Men med den gamla bilden om rosen på gödselstacken på näthinnan ser man att det innerst inne handlar om något annat: En livsglädjens apoteos, där de vidrigaste omständigheter inte utesluter livsbejakelse, livslust och – faktiskt – ömhet och medkänsla. Eller för den delen patos. Ett exempel på det senare är en utflykt till Luxemburg, där de två polarna stöter på en krogägare som försäkrat att hans etablissemang är *Judenfrei*. Det renderar honom till-målet: Din utknallade ostskalk!

Social utkantstillvaro

Den sociala utkantstillvaro Miller skildrar är något annat än den sofistikerade cafémiljön hos filosoferna för dagen, existentialisterna med Sartre i spetsen. Men också något annat än Célines sociala helvetesskildringar, med råhet, hänsynslöshet, antisemitism. Skil-dringen av exilamerikanens bohemtillvaro kan föra tanken till Hemingways *Och solen har sin*

gång men är betydligt frispråkigare.

Det finns något skratlystet över Millers attityd till tillvaron och inte minst sexualiteten. Och när han skriver om de misslyckade, de ned-dekade, de komplett galna gör han det med en närhetens värme. Joey och Carl är vid Dionysos inte Guds bästa barn, men våldet är mycket avlägset i deras värld och deras sexualitet. Brunsten må vara alltings mått, men inte till vilket pris som helst.

**Hans prosa har en
muskulös lätthet där
obseniteten blir till
något värdefullt av det
enkla skälet att den är
en del av livet.**

På ett plan är det något av tonårs-mässig runkarörm över Millers sexskildringar. Samtidigt har hans prosa en muskulös lätthet där obseniteten blir till något värdefullt av det enkla skälet att den är en del av livet. Hans prosa bärs fram av en lite naiv pratsamhet, men få eller ingen har som han lyckats med att på ett så osökt vis blanda det man mekaniskt brukar kalla högt och lågt. Frågan är bara vad man ska definiera som lågt. Där skiljer sig Henry Millers syn-sätt definitivt från den svenska riksdagens.

GUUNDER ANDERSSON